

- доцільно було б значно обмежити або навіть взагалі скасувати повноваження адміністративних комісій та виконавчих комітетів місцевих рад щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення та застосування стягнень у вигляді штрафу;

- одним зі шляхів подолання проблем могло б стати запровадження у сфері судочинства інституту адміністративних (громадських, поліцейських) судів, які успішно функціонують у багатьох країнах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аверьянов В. Б. Аппарат государственного управления: содержание деятельности и организационные структуры / В. Б. Аверьянов // Учеб. пос. – К. : Наук. думка, 1990. – С. 98.

2. Авер'янов В.Б. Виконавча влада і адміністративне право / В. Б. Авер'янов // Навч. посіб. – К. : Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. – С. 133–165.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : за станом на 1 груд. 2014 р. / Верховна Рада України. – Офіц.вид. – К. : Парлам. Вид-во, 2014. – 327 с.

4. Манохин В. Н., Адушкин Ю. С. Административная ответственность в СССР / В. Н. Манохин, Ю. С. Адушкин // Учеб. пос. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1988.

5. Гель А. П., Семаков Г. С. Судові та правоохоронні органи України / А. П. Гель, Г. С. Семаков // Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : МАУП, 2004. – С. 27–29.

6. Агапон А. Б. Административная ответственность / А. Б. Агапон // Учебник. – М. : Статут, 2000. – С. 85–86.

УДК 342.9

ОКРЕМІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ ЩОДО РОЗГЛЯДУ СКАРГ НА ПОСТАНОВИ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Жильцов Александр Леонидович,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри загальноправових
та соціально-гуманітарних дисциплін
(Херсонський факультет
Одеського державного університету внутрішніх справ,

м. Херсон, Україна)

Статтю присвячено окремим питанням удосконалення діяльності органів та посадових осіб щодо розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення.

Досліджено існуючий стан такого розгляду в Україні і виявлено ряд прогалин, які суттєво впливають на забезпечення реалізації права громадян на неупереджений, об'єктивний, всебічний та законний розгляд скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення. Насамперед, це стосується належного законодавчого закріплення у КУпАП принципів рівноправності сторін та презумпції невинуватості, а також відсутності алгоритму дій посадових осіб щодо розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення. Автором запропоновано власне бачення щодо розв'язання зазначених проблем.

Ключові слова: скарга; постанова у справі про адміністративні правопорушення; удосконалення діяльності органів та посадових осіб; Кодекс України про адміністративні правопорушення.

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ И ДОЛЖНОСТНЫХ ЛИЦ ПО РАССМОТРЕНИЮ ЖАЛОБ НА ПОСТАНОВЛЕНИЯ ПО ДЕЛАМ ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

Жильцов Александр Леонидович,

кандидат юридических наук,

доцент кафедры общеправовых и социально-гуманитарных дисциплин

(Херсонский факультет Одесского государственного университета внутренних дел,

г. Херсон, Украина)

Некоторые вопросы усовершенствования деятельности органов и должностных лиц по рассмотрению жалоб на постановления по делам об административных правонарушениях.

Статья посвящена некоторым вопросам усовершенствования деятельности органов и должностных лиц по рассмотрению жалоб на постановления по делам об административных правонарушениях.

Исследовано существующее в Украине состояние такого рассмотрения и выявлены ряд пробелов, которые существенно влияют на обеспечение реализации права граждан на неупрежденное, объективное, всестороннее и законное рассмотрение жалоб на постановления по делам об административных правонарушениях.

В первую очередь это касается необходимого законодательного закрепления в КУоАП принципов равноправия сторон и презумпции невиновности, а также отсутствия алгоритма действий должностных лиц по рассмотрению жалоб на постановления по делам об административных правонарушениях.

Автором предложено собственное видение решения вышеуказанных проблем.

Ключевые слова: жалоба; постановление по делам об административных правонарушениях; усовершенствование деятельности органов и должностных лиц, Кодекс Украины об административных правонарушениях.

SOME QUESTIONS OF IMPROVEMENT OF ACTIVITY OF ORGANS AND

OFFICIALS AS TO EXAMINATION OF COMPLAINTS ON RESOLUTIONS IN CASES ABOUT ADMINISTRATIVE OFFENCES

Zhylytsov Oleksandr Leonidovich,
candidate of law sciences,
Associate Professor of the Department
of the general and socio-humanitarian disciplines,
(Kherson Faculty of Odessa State University of Internal Affairs, Kherson, Ukraine)

An improvement of the separate questions of improvement of activity of organs and public servants in relation to consideration of complaints about decisions in matters about administrative crimes.

The article is sanctified to the separate questions of improvement of activity of organs and public servants in relation to consideration of complaints about decisions in matters about administrative crimes.

Investigational existent state of such consideration at Ukraine and the row of blanks which substantially influence on providing of realization of right for citizens on impartial, objective, comprehensive and legal consideration of complaints about decisions in matters about administrative crimes is educed. First of all, it touches the proper legislative fixing in Code of Ukraine about the administrative crimes of principles of equality of rights of parties and presumption of unguiltiness.

An author came to the conclusion, that the participants of this realization, remaining relatively to each other even, in the same time must be provided with the own specific volume of plenary powers, which must foresee no privileges to somebody from them. Fixing of judicial rights and duties must take place not only at the level of laws but also in normative acts setting of which and a settlement of these relations is.

A person which appealed with a complaint about a decision in business about an administrative crime is not under an obligation to lead to the unguiltiness in the feasance of misconduct, however has this right to do in a method and to the order, certain a law, and guilt of such person must be well-proven only in the order foreseen by a law, by means of the sources marked in a law and with the observance of the judicial form foreseen by a law.

To absence of algorithm of actions of public servants in relation to consideration of complaints about decisions in matters about administrative crimes creates soil of the subjective going near consideration of complaints and corrupted of officials. A public servant must accomplish certain a law obligatory judicial actions in a logical sequence, full and impartiality.

An author is offer own vision of algorithm of actions of public servants taking into account complication and feature of every concrete complaint.

Key words: complaint; a decision is in business about administrative crimes; improvement of activity of organs and public servants; A code of Ukraine is about administrative crimes.

Конституція України [1] визначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а утвердження і забезпечення прав людини є головним обов'язком держави. Статтею 55 Конституції України кожному гарантовано право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної

влади, органів місцевого самоврядування, посадових та службових осіб. Разом з цим, громадянин має право також звернутися зі скаргою і до органу (посадової особи), який згідно з чинним законодавством наділений повноваженнями розглянути таку скаргу та винести відповідне рішення.

Отже, захищаючи свої законні права і свободи, громадяни звертають увагу компетентних органів на порушення законодавства і таким чином захищають існуючі в державі та суспільстві правовідносини [2, с. 266–267].

Від того наскільки якісно буде розглянута скарга залежить і рівень такого захисту.

Одним із дієвих засобів адміністративно-правового захисту прав громадян виступає розгляд скарг в адміністративному порядку на дії (бездіяльність) або рішення органів та посадових осіб у сфері публічної влади, зокрема і на постанови у справах про адміністративні правопорушення.

Під час розгляду скарги уповноважена посадова особа зобов'язана перевірити законність і обґрунтованість винесеної постанови, уважно розібратися в суті скарги і прийняти відповідне рішення. З цією метою має бути з'ясовано ряд обставин, які стосуються як матеріальних, так і процесуальних підстав притягнення до адміністративної відповідальності, тобто чи було встановлено факт вчинення правопорушення, вину особи в його вчиненні, чи не пропущено строки накладення адміністративного стягнення та розгляду справи, чи дотримано порядок розгляду справи тощо [3, с. 160].

Враховуючи велике значення дотримання законності під час розгляду скарг даного виду, значна кількість науковців в області процесуального права вважають своїм обов'язком торкнутися тих чи інших аспектів перегляду постанов у справах про адміністративні правопорушення. При цьому піднімаються не тільки проблемні питання, а і пропонуються шляхи їх вирішення. Серед них особливо хотілося б відзначити як українських та і зарубіжних вчених, таких як Б.В. Авер'янова С.С. Алексєєва, О.М. Бандурки, Д.Н. Бахраха, Ю.П. Битяка, П.Т. Василенкова, С.В. Ващенко, Г.А. Гаджієва, І.П. Голосніченка, С.Т. Гончарука, С.А. Горшкова Є.В. Додіна, А.П. Ключніченка, Л.В. Ковалюк, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, С.Г. Кулюхіна, Є.Г. Лук'янову, М.Я. Масленнікова, М.М. Тищенко та інших.

Разом з тим, у зв'язку з важливістю забезпечення належного захисту прав, свобод та законних інтересів громадян під час розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення, окремі питання залишаються актуальними, що і обумовило необхідність ще раз звернутись до сучасного стану законодавчого регулювання такого розгляду та визначити можливі шляхи удосконалення діяльності компетентних органів та посадових осіб, які наділені відповідними правами.

Мета статті – запропонувати шляхи удосконалення діяльності органів та посадових осіб щодо розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення.

Однією з важливих ділянок, які потребують найшвидшого реформування, є адміністративно-юрисдикційна діяльність, а питання взаємовідносин органів держави і громадян виходять у ній на перший план. Зазначена проблема вимагає розробки та впровадження у життя чіткого механізму взаємодії суб'єктів, які стають учасниками цих відносин.

У цьому контексті права, свободи та законні інтереси громадян виступають як універсальний та незмінний предмет регулювання практично всіх галузей права [4, с. 59].

Перша проблема, яка потребує найскорішого вирішення - це становище, яке склалось у нашій державі у взаємовідносинах між особою, яка звернулася зі скаргою на постанову у справі про адміністративне правопорушення і посадовою особою органу, яка повноважна її розглядати. Суть даної проблеми полягає в тому, що на сьогодні домінуюче становище посадової особи й державного органу забезпечується за рахунок державно-владних повноважень, які є основою їхнього існування та функціонування [5, с. 9]. Враховуючи те, наскільки тернистим є шлях до правди, справедливості, і зрозуміло, законності, не доводиться говорити про існування рівних можливостей у владної і підвладної сторони.

В більшості випадків чиновники під час роботи зі скаргами громадян на постанови у справах про адміністративні правопорушення, вважають себе владною стороною, яка наділена виключно правами, а інша сторона – скаржник, лише обов'язками.

Подолання цього стереотипу і є першим і досить важливим напрямком удосконалення діяльності органів та їх посадових осіб щодо організації їх роботи зі скаргами громадян. В першу чергу це стосується дотримання всіма учасниками адміністративно-процесуальних відносин принципу рівності учасників провадження в справах про адміністративні правопорушення [6, с. 129].

Принцип рівності учасників провадження в справах про адміністративні правопорушення ґрунтується на конституційному положенні про рівноправність громадян перед законом. Проте було б неправильним розглядати його однобічно в контексті застосування лише до громадян. Він повною мірою стосується й інших суб'єктів адміністративного процесу. Іншими словами, вимоги закону поширюються на всі без винятку державні органи, об'єднання громадян і посадових осіб, які здійснюють адміністративно-процесуальну діяльність [7, с. 29].

Особи, які вчинили адміністративні правопорушення, та посадові особи, на яких покладено обов'язок розглянути скаргу на постанову у справі

про адміністративне правопорушення, мають бути рівними у своїх правах та обов'язках. Цей принцип є похідним від конституційного принципу рівності громадян перед законом, згідно з яким не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Зауважимо, що рівність учасників провадження за скаргами на постанови у справах про адміністративні правопорушення, однак, аж ніяк не означає абсолютну подібність, ідентичність їх процесуальних прав та обов'язків. Тому учасники адміністративної справи відповідно до чинного законодавства, залишаючись відносно один до одного рівними, у той же час наділені власним специфічним обсягом повноважень, який, однак, не передбачає жодних привілеїв щодо решти учасників адміністративного процесу [8, с. 105].

Зміст цього принципу має знаходити своє вираження у закріпленні адміністративно-правового статусу сторін, встановлення їх процесуальних прав і обов'язків не тільки на рівні законів, а і у підзаконних нормативних актах, призначенням яких і є врегулювання цих відносин.

Крім цього, даний принцип повинен виходити з необхідності надання відповідної правової допомоги стороні, яка цього потребує, і в той же час передбачає обов'язок відповідного органу адміністративної юрисдикції слідкувати за тим, щоб сторони провадження належним чином використовували свої права і виконували покладені на них обов'язки.

Важливим моментом щодо забезпечення рівності сторін є закріплення в законодавчих актах України, насамперед в Кодексі України про адміністративні правопорушення [9] (надалі – КУпАП), процесуальних гарантій, які встановлюють цілий ряд обов'язкових для правозастосовчих органів чи посадових осіб правил. Зокрема це стосується порядку застосування адміністративних стягнень. Відповідно до чинного КУпАП, адміністративні стягнення можуть бути застосовані лише уповноваженими на те посадовими особами і лише в межах їх компетенції.

До числа процесуальних гарантій рівності сторін належать і дотримання строків розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення, протягом яких повинна бути розглянута скарга і прийняте відповідне рішення.

Законодавець передбачив ще одну дуже важливу процесуальну гарантію реалізації цього принципу – право особи, що притягується до адміністративної відповідальності, користуватись допомогою захисника під час розгляду скарги на постанову по справі про адміністративне правопорушення.

Наступним, досить важливим, напрямом вдосконалення діяльності органів та посадових осіб щодо організації роботи зі скаргами, є безумовне дотримання під час їх розгляду принципу презумпції невинуватості. Сутність презумпції невинуватості закріплена в ст. 62 Конституції України, згідно з якою «Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана покаранню, поки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Обвинувачення не може ґрунтуватись на доказах, отриманих незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь». Але, як ми бачимо, її положення віднесено до сфери кримінально-процесуальної діяльності, а сфера адміністративного примусу, по суті, залишається без конституційного регулювання зазначеного питання.

Законодавство про адміністративні правопорушення, зокрема КУпАП, містить лише фрагментарні положення, які відображають сутність презумпції невинуватості. Так, відповідно до ч. 1 ст. 7 КУпАП «ніхто не може бути підданий заходу впливу в зв'язку з адміністративним правопорушенням інакше як на підставах і в порядку, встановлених законом», а ст. 245 цього Кодексу серед основних завдань провадження в справах про адміністративні правопорушення, виділяє своєчасне, всебічне, повне й об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності з законом. Це означає, що притягнення до адміністративної відповідальності не може ґрунтуватись на припущеннях, а в основу доведення вини особи у вчиненні адміністративного правопорушення мають бути покладені докази, які отримані з додержанням вимог ст. 251 КУпАП.

Виходячи з вищезазначеного, вина має бути доведена лише в передбаченому законом порядку, за допомогою зазначених у законі джерел і з дотриманням передбаченої законом процесуальної форми. У іншому разі отримана інформація не буде мати ніякого доказового значення [10, с. 149].

Ми поділяємо точку зору вчених, які вважають, що «нормативне вираження презумпції невинуватості під час провадження у справах про адміністративні правопорушення має фрагментарний, часто надто загальний характер, у зв'язку з чим виникає необхідність у ясній концентрованій формі сформулювати й законодавчо закріпити основні положення презумпції невинуватості щодо даного провадження» [11, с. 36].

На наш погляд, такі положення презумпції невинуватості, обов'язково мають бути закріплені, насамперед, у КУпАП, інших законах України та у відомчих підзаконних нормативних актах.

Таким чином особа, яка реалізує своє право на оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення, не зобов'язана доводити свою

невинуватість у вчиненні проступку, проте має право це робити у спосіб і порядку, визначеному гл. 24 КУпАП.

Безумовне дотримання посадовими особами принципу презумпції невинуватості, під час розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення, істотно вплине на об'єктивність, неупередженість розгляду скарг і вирішення питання про винуватість особи у вчиненні адміністративного проступку. Водночас, це буде своєрідним бар'єром від свавілля чиновників та негативного ставлення до громадянина в інших сферах суспільного життя у зв'язку з притягненням його до адміністративної відповідальності.

Наступним напрямом вдосконалення організації роботи по розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення – це покращення діяльності посадових осіб щодо безпосередньої перевірки суті самої скарги.

Починаючи роботу по розгляду скарги громадянина на постанову у справі про адміністративне правопорушення, посадова особа, перш за все, повинна відповідно до КУпАП та законів України з дотриманням вищезазначених принципів розгляду скарг, повинна вчинити певні, обов'язкові процесуальні дії. Вчинення цих дій має відбуватись в логічній послідовності, повно і неупереджено.

В цьому контексті мова йде про вироблення алгоритму дій посадових осіб з урахуванням складності та особливості кожної конкретної скарги. Нажаль, на сьогодні жодним нормативним актом перелік таких дій не визначено. Ми пропонуємо власне бачення щодо порядку розгляду скарг на постанову у справі про адміністративне правопорушення.

Так, під час розгляду скарги з'ясуванню підлягають такі основні питання:

1. Перевірка додержання порядку порушення провадження та посвідчення фактів адміністративних правопорушень.

Згідно зі ст. 254 КУпАП про вчинення адміністративного правопорушення складається протокол уповноваженою на те посадовою особою. Винятком з цього правила становлять випадки, коли за діючим законодавством штраф накладається і стягується, а попередження оформляється на місці вчинення правопорушення (ст. 258 КУпАП).

Враховуючи той факт, що у більшості випадків, протокол є основним доказом у справі про адміністративне правопорушення, слід досить уважно вивчити його зміст, наявність, передбачених чинним законодавством обов'язкових атрибутів, перевірити повноваження посадових осіб щодо його складання та наявність підстав і приводів для порушення провадження.

З теорії адміністративного процесу відомо, що для порушення будь-якого адміністративного провадження необхідна наявність відповідних підстав і приводів.

Порушенню справи передуює одержання інформації, про діяння, що має ознаки проступку. Така інформація, одержана у будь-якій формі, є приводом для порушення справи про адміністративний проступок. Значення приводу для юрисдикційної діяльності полягає в тому, що він спонукає компетентні державні органи офіційно реагувати на інформацію про протиправні діяння.

Приводами для порушення провадження у справах про адміністративні правопорушення можуть бути: заяви громадян, потерпілих, свідків, безпосереднє сприйняття факту неправомірних діянь компетентною посадовою особою; відомості, що містяться в засобах масової інформації; повідомлення органів прокуратури, суду, адміністрації підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян тощо.

Підставою ж для порушення провадження у справах про адміністративні правопорушення є вчинення особою діяння, що містять ознаки адміністративного правопорушення, передбаченого відповідними нормами законів України, і в першу чергу КУпАП.

У разі наявності підстав і приводів для порушення провадження у справах про адміністративні правопорушення органи адміністративної юрисдикції повинні провести попередню перевірку обставин правопорушення. Іншими словами, здійснити попереднє адміністративне розслідування у справі про адміністративний проступок з метою встановлення всіх обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

Розслідувати адміністративне правопорушення (так само як і злочин) практично неможливо без встановлення основного (головного) факту, що підлягає доказуванню, наявності складу правопорушення, передбаченого КУпАП та законами України, якими встановлено адміністративну відповідальність.

Надалі, посадовій особі слід з'ясувати, чи містить протокол про адміністративне правопорушення необхідні реквізити, передбачені ст. 256 КУпАП, а саме: дату і місце його складання, посаду, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу порушника; місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення; нормативний акт, який передбачає відповідальність за дане правопорушення; прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є; пояснення порушника; інші відомості, необхідні для вирішення справи. Якщо правопорушенням заподіяно матеріальну шкоду, про це також зазначається в протоколі. Протокол підписується особою, яка його склала, і особою, яка вчинила

адміністративне правопорушення. При наявності свідків і потерпілих протокол може бути підписаний також і цими особами. В той же час, у разі відмови особи, яка вчинила правопорушення, від підписання протоколу, в ньому робиться про це відповідний запис. Особа, яка вчинила правопорушення, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, які додаються до протоколу, а також викласти мотиви своєї відмови від його підписання.

Серед найбільш розповсюджених порушень закону – неповне викладення фактичних обставин правопорушення, відсутність вказівки на те, який нормативний акт порушено і за якою частиною якої статті КУпАП особа підлягає відповідальності. Тобто мова йде про перевірку того, чи правильно кваліфіковані діяння особи в протоколі про адміністративне правопорушення.

Кваліфікація обов'язково відображається у протоколі про адміністративне правопорушення, який є об'єктивним віддзеркаленням доказу факту адміністративного правопорушення. А кваліфікувати діяння можна лише у випадках, коли відомі фактичні обставини конкретного правопорушення, що встановлюються безпосереднім сприйняттям суб'єкта адміністративної юрисдикції, яка складає протокол.

Недоліками в оформленні протоколу про адміністративне правопорушення є і відсутність пояснень правопорушника, його підпису під протоколом або запису про відмову від підписання протоколу; відмітки про роз'яснення особі, що притягується до відповідальності, її прав та обов'язків (ст. 268 КУпАП, ст. 63 Конституції України).

Важливість правильного оформлення протоколу про адміністративне правопорушення у відповідності до існуючих вимог не викликає сумнів.

Протокол, пише Л. Коваль, – це початок провадження в адміністративній справі [12, с. 133]. Ю. Битяк дійшов висновку, що стадія порушення справи про адміністративний проступок полягає у складанні протоколу [13, с. 226]. На думку З. Гладуна, про порушення справи свідчить лише наявність протоколу про адміністративний проступок [14, с. 158].

З ними фактично погоджуються інші науковців, які зазначають «єдиним процесуальним документом, який складається по всіх адміністративно-деліктних справах, виявляється протокол про адміністративне правопорушення» [15, с. 6].

Посадова особа у кожному випадку повинна оцінити, чи доведено вину особи, яка притягається до відповідальності, і якими доказами вона підтверджується. Перелік таких доказів містить ст. 251 КУпАП.

2. Наступним, досить важливим етапом розгляду скарги на постанову у справі про адміністративне правопорушення, є перевірка додержання встановлених законом (ст. 38 КУпАП) строків накладання адміністративного

стягнення. Під час проведення перевірки скарги слід звернути увагу на випадки складання протоколу та накладання адміністративного стягнення за межами зазначених строків. В цьому випадку, відповідно до п. 7. ст. 247 КУпАП провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю.

3. Додержання вимог закону при використанні таких засобів адміністративного примусу, як доставляння правопорушника, адміністративне затримання, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей та документів є необхідною умовою забезпечення законності в адміністративно-юрисдикційній діяльності.

Під час застосування цих заходів слід виходити як з вимог чинного національного законодавства, так і з врахування міжнародних стандартів щодо забезпечення прав людини [16, с. 243–250]

4. В разі застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї має бути перевірено додержання визначених законом України «Про національну поліцію» умов та меж їх застосування.

5. Важливим етапом розгляду скарги є додержання підвідомчості справ про адміністративні правопорушення, яка встановлена чинним КУпАП. Слід з'ясувати чи не мали місце випадки, коли посадові особи всупереч вимогам КУпАП розглядали справи про адміністративні правопорушення та накладали стягнення не маючи на те відповідних повноважень.

6. Перевірку додержання строків розгляду справ про адміністративні правопорушення, встановлених ст. 277 КУпАП, слід розглядати як важливу гарантію дотримання законності під час розгляду скарг. Для з'ясування цього питання треба порівняти дати складання протоколів про адміністративні правопорушення та дати вчинення інших процесуальних дій із датою винесення постанови по справі. Слід з'ясувати, на якій стадії провадження і з чиєї вини припущено тяганину при розгляді справ про адміністративні правопорушення.

7. Перевірка додержання встановлених законом гарантій прав громадян в процесі розгляду скарг є безпосереднім обов'язком посадових осіб. Слід звернути увагу на те, чи були створені для осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності, належні умови для реалізації прав, закріплених у ст. 268 КУпАП та ст. 63 Конституції України. Особливої уваги вимагають випадки розгляду справ про адміністративні правопорушення у відсутності осіб, які притягаються до відповідальності, коли достовірно невідомо про поінформування таких осіб про дату, час та місце розгляду їх справ.

8. Посадова особа, яка здійснює перевірку скарги має встановити відповідність вимогам закону постанов, прийнятих у справах про адміністративні правопорушення. З'ясуванню, зокрема, підлягають такі

питання: чи розглядаються справи про адміністративні правопорушення посадовими особами, визначеними у КУпАП; чи наявні підстави, передбачені КУпАП для прийняття постанов у справах; чи накладалися стягнення на порушників адміністративного законодавства в межах санкцій, визначених законом.

9. Обов'язково також має перевірятись додержання вимог ст. 285 КУпАП про оголошення постанови у справі про адміністративне правопорушення та про надіслання копії такої постанови особі щодо якої її винесено, потерпілому тощо.

Таким чином, розробка та запровадження вищезазначених пропозицій в практичну діяльність посадових осіб щодо розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення буде сприяти дотриманню законності та прав людини на даній стадії провадження.

Висновки. Існуючий порядок розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення потребує подальшого вдосконалення. Одним із можливих напрямків такого вдосконалення є розробка алгоритму дій посадових осіб в процесі розгляду скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення, який запропонований автором.

При перевірці скарг слід обов'язково з'ясувати чи дотримані вимоги закону під час порушення провадження в справі про адміністративне правопорушення, застосуванні заходів забезпечення, накладення стягнень тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дяченко та ін.; за ред. Ю. П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.
3. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник / За заг. ред. І. П. Голосніченка і Я. Ю. Кондратьєва. – С. 160.
4. М. І. Ануфрієв Проблеми реалізації норм Конституції України в діяльності органів внутрішніх справ // Конституція України – основа модернізації держави та суспільства: Матер. наук. конф. (Харків, 21–22 червня 2001 р.). – Харків, 2001.
5. О. В. Негодченко Концепція захисту прав і свобод людини в адміністративно-юрисдикційній діяльності міліції // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2003. – №21. – С. 8–13.

6. Гордєєв В. Реалізація принципу рівності в адміністративних процесуальних правовідносинах // Право України. – № 11. – 2010. С. 128–135.
7. Адміністративна відповідальність (загальні положення та правопорушення у сфері обігу наркотиків) : навчальний посібник / За заг. ред. доктора юридичних наук, професора І. П. Голосніченка. – К. : КІВС, 2002. – 141 с.
8. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України : Навч. посіб. – К. : Прецедент, 2007. – 531 с.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
10. Савицький В. М. Язык процессуального закона. – М., 1988. – 250 с.
11. Бандурка О. М., Тищенко М. М. Адміністративний процес : Підручник для вищих навч. закл. – К. : Літера ЛТД, 2002. – 288 с.
12. Коваль Л. Адміністративне право України : Курс лекцій (Загальна частина). – К. : Основи, 1994. – 154 с.
13. Административное право Украины : Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцкий, В. Н. Гаращук и др. / Под ред. проф. Ю. П. Битяка. – Х. : Право, 2003. – 576 с.
14. Гладун З. С. Адміністративне право України : Навчальний посібник. – Тернопіль : Карт-бланш, 2004. – 579 с.
15. Калянов Д. П., Остюченко С. М., Аносенко А. А. Правова регламентація адміністративного затримання правопорушників міліцією України. Вид. 3-е доп. – Одеса: Одеський юридичний інститут НУВС, 2002. – 42 с.
16. Весельська Т. Адміністративне затримання особи: українські реалії та міжнародний досвід // Право України. – № 2. – 2011. – С. 243–250.

УДК 342.6; 342.7

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Корнієнко Максим Вікторович,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

та економічної безпеки

Одеського державного університету внутрішніх справ

(Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна)